

Byarna som tjänar pengar på vindkraft: ”Tidigare hade vi ingenting”

Publicerad 09:10

Roland Lundqvist tog initiativ till att bygga vindkraft uppe på Jokkmokksliden och Storliden. I dag tjänar byarna stora pengar på vindkraften. Foto: Erik Simander

Tre byar i Västerbotten drar in hundratusentals kronor varje år på vindkraft. Pengar som lagts på fibergrävning, elljusspår och byastugor.

– Om vi inte har några fler idéer så kastar vi pengarna i sjön, säger Roland Lundqvist och skrattar.

Jenny Kejerhag
Text

Erik Simander
Foto

Strax utanför Malå i Västerbottens läns inland, ligger de tre byarna Lainejaur, Mörttjärn och Springliden. Trots att det endast bor 116 personer i de tre byarna, har de en ekonomi som grannbyar endast kan drömma om.

– Här i byn upplever man att man fått en bra chans att utveckla byn tack vare vindkraftspengarna. Här är det ingen som klagar, säger Roland Lundqvist, boende i Springliden och ordförande i föreningen Vindbyar.

I närmare 12 år har de tre byarna årligen fått dela på några hundratusen kronor för 18 vindkraftverk uppsatta på berg i närheten. Men det var inte något energibolags idé att bygga vindkraften.

– Initiativet till att bygga vindkraft på berget kommer från oss. Det är inte många byar som själva kontaktar bolag om att bygga vindkraft. Det är vi nog ensamma om, säger Roland Lundqvist.

När Roland Lundqvist och frun Barbro flyttade tillbaka till Malå funderade han på hur bygden skulle kunna utvecklas. Svaret blev med hjälp av vindkraft.

Foto: Erik Simander

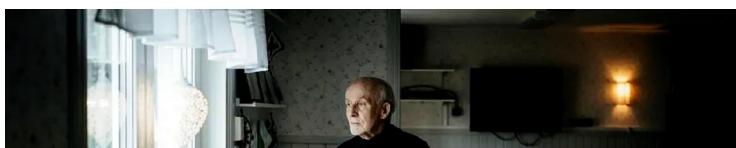
När han och frun Barbro flyttade tillbaka till Malå efter flera år på olika håll i Västerbotten, började tankarna gå kring hur bygden kunde utvecklas. Under en promenad upp på berget Jokkmokksliden fick Roland Lundqvist plötsligt en idé.

– Jag tänkte direkt när jag såg bergen att här borde man bygga vindkraft, säger han.

2009 bildade de tre byarna föreningen Vindbyar och presenterade idén om att sätta upp vindkraftverk på bergen Jokkmokksliden och Storliden för Skellefteå Kraft.

Energibolaget gjorde vindmätningar under ett år som visade på goda resultat. Ett 20-årigt avtal om en bygdepeng slöts. Det vill säga, motsvarande tanke på intrångsersättning som vid utbyggnaden av vattenkraft.

– I Springliden har vi bland annat byggt ut byastugan och satt in jordvärme, byggt en grillstuga och använt pengarna till att modernisera elljusspår och skoterspår. Dessutom har vi ordnat aktiviteter för social gemenskap med andra byar i regionen.

"Vi har fått hjälpas åt att komma på projekt" säger Roland Lundqvist.

Foto: Erik Simander

Projektet har lockat andra mindre kommuner som Överkalix i Norrbotten och Ragunda i Jämtland på besök. Alla vill förstå hur byarna lyckats dra nytta av vindkraften. Men långt ifrån alla har varit positiva till idén om att sätta upp 18 vindkraftverk mitt ute i den västerbottniska skogen.

– Några tyskar som köpt fritidshus här har känt sig besvikna, för de trodde ju att det skulle vara bara skog här. I dag har de förstått att energin måste komma någonstans ifrån och accepterat läget.

Men pengarna har inte alltid räckt för alla projekt, ibland har byarna sökt andra bidrag eller lånat pengar mellan varann för att kunna förverkliga sina drömmar.

– Risken är stor att man får idétorka efter ett tag. Vi har fått hjälpas åt att komma på projekt. Lite raljant har vi sagt att om vi inte har några fler idéer så kastar vi pengarna i sjön, säger Roland Lundqvist och tillägger:

– Det vill säga, plantera ut fisk i sjöarna. Det går att göra mycket mer än bara byggprojekt.

Förra året kunde Springliden sätta upp en grillkåta i byn. Den används flitigt vid bland annat orienteringsdagar för barn och unga i området. Foto: Erik Simander

Vad tänker du om de som är kritiska mot vindkraft?

– Man ska ha respekt för dem också. Personligen kan jag känna att det är jobbigt när man vill bygga vindkraft på platser som är viktiga för turism, det kan störa upplevelsen.

– När fler får vara delaktiga i etableringarna av vindkraft kommer de vara mer positiva.

Vad har de här pengarna betytt för er?

– Tidigare hade vi nästan ingenting. Vi kunde aldrig reparera byastugan eller elljusspåret. Ideellt arbete i all ära, men man kan inte få ut hur mycket som helst den vägen.

Föreningen grundades 2009 och har sedan dess fått några hundratusen kronor per år från vindkraften att utveckla byarna för. Foto: Erik Simander

På Skellefteå Kraft är man stolta över samarbete med föreningen i Malå.

– Någon typ av byapeng brukar vi försöka få till, det är rätt vanligt. För det handlar ju om att de som bor där ska känna, vad ger det här mig? Det har vi verkligen fått till i Springliden som gjort väldigt mycket för sina pengar, säger Stefan Skarp, affärsenhetschef för vindkraft på Skellefteå Kraft.

I dag är det dock frivilligt för företag att erbjuda en ersättning för intrång till närboende eller kommuner vid vindkraftsetableringar. Där vill Stefan Skarp se en förändring.

– Det vore bra med ett tydligt regelverk kring hur en ersättning kan utformas för närboende och för kommunerna. Dels blir det mer lika för alla, dels får vi bättre tillståndsprocesser. I dag kan kommuner säga nej sent i en process vilket kostar mycket pengar för företag.

Vindkraft på Storliden och Jokkmokksliden

Totalt omfattar projektet 18 vindkraftverk med en maxhöjd på 150 meter och har en beräknad årsproduktion på 121 GWh. En årsproduktion om 52 GWh motsvarar el till cirka 5000 eluppvärmda villor. Parken började byggas 2010 och driftsattes hösten 2011.

Källa: Skellefteå Kraft

Läs mer:

[Alpina gymnasiet i Tärnaby hotas av nedläggning: "Jättetapp"](#)

Trots lågkonjunktur – stark optimism bland norrbottningar

Text och foto

Jenny Kejerhag

jenny.kejerhag@dn.se

Följ

Erik Simander

erik.simander@dn.se

Följ

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt